

UNIVERSITATEA "BABEȘ – BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII DE SECURITATE

***TERORISMUL DE TIP „LONE WOLF”
CA AMENINȚARE CONTEMPORANĂ***

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Conducător de doctorat:
Prof. Univ. Dr. Ioan HORGA

Student - doctorand:
Drd. John HUZU

CLUJ-NAPOCA
-2019-

CUPRINS

Cuprins	3
Lista figurilor	5
Introducere	7
Capitolul I	
Evoluția fenomenului	19
1.1 Atacurile de tip "lone wolf" în istorie	19
1.2 "Lupul singuratic" în mentalul colectiv	34
Capitolul II	
Dezvoltarea conceptului	40
2.1. Premisele apariției conceptului	40
2.2. Conceptul contemporan al terorismului de tip "lone wolf"	48
Capitolul III	
Trendul fenomenului terorist de tip "lone wolf" pe glob	64
3.1. Aspecte generale	64
3.2. Terorismul de tip „lone wolf” în România	71
3.3. Particularitățile terorismului de tip „lone wolf” în Israel	78
3.4. Atacurile „lone wolf” cu autovehicole	89
3.5. Implicarea femeilor în terorismul de tip „lone wolf”	108
3.6. Al 5-lea val	112
Capitolul IV	
Definiția terorismului de tip „lone wolf”	118
4.1. Definiții instituționale	118
4.2. Definiții propuse de mediul academic	130
4.3. Definiția propusă de autorul tezei	153

Capitolul V

Radicalizarea	155
5.1. Procesul general de radicalizare	155
5.2. Rolul „no-go zones” în procesul de radicalizare	166
5.3. Radicalizarea în închisori	172
5.4. Interacțiunea „lupului singuratic” cu mediul social ca aspect al radicalizării	182
5.5. Raționalitate și patologie în radicalizarea teroristului de tip „lone wolf”	192

Capitolul VI

Criza „Foreign Terrorist Fighters” în contextul terorismului de tip „lone wolf”	201
6.1. Circumstanțele apariției fenomenului „luptătorilor teroriști străini”	201
6.2. Definirea termenului de „Foreign Fighters”	203
6.3. Potențialul de risc al familiilor „luptătorilor străini”	214

Concluzii	227
-----------	-----

Anexe	232
-------	-----

Bibliografie	241
--------------	-----

REZUMAT

Cuvinte cheie: terorism, extremism, violență politică, terorism „lone wolf”, terorismul „lupului singuratic”, „jihad fără conducători”, „leaderless resistance”, atacuri teroriste individuale, atacuri teroriste cu autovehicole, car ramming attacks, foreign fighters, luptători străini, imigrație ilegală, al V-lea val de terorism,

Subiectul principal al acestei teze îl reprezintă terorismul de tip „lone wolf” și pericolul pe care îl reprezintă acesta pentru securitatea contemporană.

În capitolul I am urmărit evoluția terorismului „lupului singuratic”, care a însoțit fenomenul general al terorismului, de-a lungul secolelor, încă de la apariția acestuia, în urmă cu câteva mii de ani. Această lucrare a urmărit traseul istoric al fenomenului, înapoi până la „asasini” și „anarhiști” și a definit noțiunea de terorism de tip „lone wolf” prin prisma elementelor sale componente, ocazie cu care vom încerca să identificăm elemente structurale ale conceptului, respinse sau neglijate, în opinia mea, de către majoritatea autorilor care au abordat cercetarea acestui concept.

În capitolul II am stabilit care au fost premisele care au stat la baza apariției acestui concept, cum s-a dezvoltat în raport cu situația internațională de securitate și cum este definit contemporan acest tip de terorism, pentru a face pe de o parte diferența, pe de o parte, între acesta și fenomenul general al terorismului, iar pe de altă parte, între acesta și alte forme de violență politică

În capitolul III am descris care sunt tendințele actuale de evoluție ale acestui fenomen, în special în contextul folosirii pe post de arme a unor instrumente ușor de procurat, cum sunt cuțitele și autovehicolele, situația atacurilor de tip „lone wolf” în România, precum și care este implicația femeilor în acest tip de terorism.

În capitolul IV, analizez cele mai acceptate definiții ale fenomenului terorist în general și ale terorismului de tip „lone wolf” în particular, elaborând la finalul capitolului propria definiție, care să acopere întreg domeniul de manifestare a acestui tip de terorism, așa cum nu a mai fost făcută până în prezent. În majoritatea lor covârșitoare, puținii autori, care au încercat să definească terorismul de tip „lone wolf”, s-au limitat doar la caracterizarea generală a fenomenului, de o manieră inconsistentă cu multitudinea de modalități în care acest tip de violență politică poate fi comisă.

În capitolul V descriu procesul de radicalizare al teroriștilor de tip „lone wolf”, rolul pe care îl au aglomerările urbane de tip „no-go zone” în acest proces, cum se radicalizează deținuții în închisori și cum, unii dintre ei, ajung să devină „lupi singuratici”, precum și care este raportul dintre raționalitate și patologic în radicalizarea teroristului de tip ce acționează individual și izolat, fără sprijin sau îndrumare din partea unei organizații teroriste.

În capitolul VI abordez criza „luptătorilor teroriști străini” în contextul terorismului de tip „lone wolf”, circumstanțele apariției fenomenului „foreign terrorist fighters”, precum și potențialul de risc pentru securitatea europeană și internațională reprezentat de către aceștia și de către membrii familiilor lor.

Prin impactul pe care îl are asupra societății noastre, terorismul internațional a devenit o problemă atât de acută, încât este nevoie mai mult decât oricând de o reacție hotărâtă și unitară în combaterea acestui fenomen. Societatea contemporană înregistrează o creștere exponențială și fără precedent a „terorismului internațional”, în formele sale variate, dintre care unele neînțelese în totalitate nici măcar în ziua de azi, devenind un fenomen amenințător pentru securitatea internațională și europeană.

Atacurile de la 11 septembrie 2001 au arătat forța distructivă a unui nou tip de violență politică, la confluența dintre un război neconvențional, hibrid și teroare, în forma ei cea mai pură. În acest peisaj frământat de violență, în care poți foarte ușor să confunzi terorismul cu lupta de eliberare națională, și-a făcut apariția o nouă formă de terorism, cea individuală, comisă de un individ autoradicalizat, care nu este membru al nici unei organizații teroriste, dar acționează în numele ideologiilor lor.

Acțiunile violente ale „lupului singuratic” sunt mai simple decât cele ale grupărilor teroriste clasice sub aspectul planificării și comiterii lor, dar la fel de letale. Autorul atacului este în același timp ideologul, planificatorul, organizatorul și executantul propriilor acțiuni, această „singurătate” operațională fiind și cea care determină specificul formei de terorism, pe care azi o numim terorismul „lupului singuratic”, sau terorism „lone wolf”, ca să păstrăm jargonul de specialitate anglo-saxon, mediu în care de fapt a și apărut termenul.

Lovirea, în mod premeditat și cu intenția de a ucide, prin folosirea unui autovehicol în mișcare, a unor pietoni aflați la plimbare în locuri frecventate de către turiști, decapitarea soldaților aflați în permisie, împușcarea polițiștilor aflați în serviciu, în locuri publice, înjunghierea cu obiecte ascuțite și cuțite a civililor pe stradă sau în magazine, masacrarea unor studenți în campusuri, sau a celor care participă la concerte în aer liber,

sunt incidente violente, ieșite din comun, cu un puternic impact emoțional, de natură a insufla o stare de temere la nivel național și internațional, într-o lume și așa îngrijorată de conflictele armate, de crizele economice și șomaj, încălzirea climatică, etc.

Un aspect important pe care l-am abordat în această teză este legat de momentul, foarte controversat de altfel, de la care putem considera că a început fenomenul “lupului “lone wolf” singuratic” și mai ales dacă vorbim de un fenomen. Am folosit această ocazie pentru a dezbate problema următorului “val de terorism”, despre a cărui apariție se vorbește de mulți ani de zile, dar nimeni nu a fost în stare să-l indice folosind argumente științifice, dincolo de simplele presupuneri și speculații.

Consider că prin analiza făcută de către mine asupra a ceea ce eu cred că este întradevăr fenomenul terorismului de tip “lone wolf”, am arătat și am argumentat, nu numai că acesta va fi cel de-al “5 val de terrorism”, dar și faptul că acest val a început cu cel puțin o decadă în urmă și că ne aflăm în plină evoluție a acestuia.

Conceptul modern al terorismului individual a fost elaborat și promovat de extremiștii de dreapta din SUA. În 1983, într-un moment în care organizațiile de extremă dreaptă se aflau sub o presiune imensă din partea F.B.I., fiind supravegheați îndeaproape și combătuți prin mijloace la limita legii, Louis Beam, un membru al organizației de extremă dreapta “Națiunea Ariană” dar și al Klu-Klux-Klan-ului, a publicat un manifest prin care îndemna la o “rezistență fără conducători” (leaderless resistance) în fața guvernului Statelor Unite¹. În promovarea ideologiei “rezistenței fără lideri”, Beam îndemna la crearea unor celule mici de acțiune, nestructurate și neierarhizate, fără a fi în legătura vreunei organizații teroriste.

Un alt reprezentant al extremismului de dreapta care a popularizat termenul de “lup singuratic”, cu înțeles de luptător individual, singuratic, izolat, opozant extremist și violent al guvernului, este Tom Metzger, lider al mișcării de extremă dreapta, “Rezistența Albă Ariană”, un grup cu sediul în statul american Indiana.

Acesta a publicat pe site-ul mișcării un manifest, care se vrea o “chemare la arme”, intitulat “Legi pentru lupul singuratic” (Laws for the Lone Wolf),² care este în același timp și un mini-ghid de instruire pentru activitatea subversivă conspirată, conținând instrucțiuni despre cum luptătorii singuratici pot să obțină și să ascundă

¹Gardell, Mattias, “Gods of the blood: the pagan revival and white separatism”, Duke Univ. Press, 2003, pag.23-31

²Tom Metzger, “Laws for the Lone Wolf”, disponibil la www.stormfront.org/forum/t454864/, accesat electronic la data de 08.02.2019,

fondurile necesare operațiunilor, despre cum să se ferească de supravegherea agențiilor de securitate, cum să se comporte dacă totuși sunt descoperiți, etc.

Organizațiile jihadistice, cu ideologie teroristă globală, au promovat și ele la rândul lor conceptul „lupului singuratic”, printre musulmanii din întreaga lume. Odată cu intrarea trupelor americane și ale coaliției internaționale în Afghanistan, în 2001, și în Iraq, în 2003, Al Qaeda și-a pierdut structura operațională și mai ales teritoriile din care obținea venituri, în care își avea taberele și în care își pregătea și îndoctrina luptătorii.

Osama bin Laden a fost nevoit să se refugieze în Afganistan, iar pușinii membri ai Al Qaeda care scăpaseră din mâinile coaliției internaționale, erau împrăștiați peste tot în lume, lipsiți, în lipsa fondurilor și sub presiunea autorităților, de orice posibilitate de a mai produce atentate teroriste de amploare. În acest context, în 2003, un articol a fost publicat pe site-ul de internet al Al Qaeda, numit „Ecourile Jihadului”, în care musulmanii din întreaga lume au fost îndemnați „să ia măsuri fără să aștepte instrucțiuni”.³

Drumul unui individ, de la starea de membru rațional al unui grup social, la aceea de „lup singuratic” se face prin intermediul radicalizării. Radicalizarea descrie procesul în care un individ devine partizanul unei ideologii extremiste, fie ea religioasă, socială sau politică. Radicalizarea este procesul care împinge un individ către terorismul de tip „lone wolf”, iar cei care se confruntă cu acest proces prezintă schimbări comportamentale care ar putea fi observate atât de către membrii familiei, dar și de către prieteni și de către cei din comunitatea în care trăiește respectivul. Radicalizarea care duce la extremism violent și terorism nu este un fenomen nou, dar procesul se desfășoară în prezent la o viteză și la o scară alarmante.

O categorie aparte a indivizilor radicalizați o reprezintă cei care au dobândit experiență de luptă pe fronturile din Siria și Irak, așa numiții „foreign fighters, care la rândul lor, în anumite circumstanțe pot deveni atacatori de tip”lone wolf”. Întoarcerea lor în țările vestice va fi o provocare majoră pentru forțele de securitate, întrucât pregătirea lor militară, îndoctrinarea ideologică complexă și experiența luptei urbane, acumulată în zonele de conflict din Siria și Irak îi fac candidații perfecți pentru atacurile de tip “lone wolf”.

Terorismul de tip "lone wolf" va fi și în continuare o provocare enormă pentru forțele antiteroriste din întreaga lume, chiar și pentru cele care au o experiență bogată în

---

³Edwin Bakker and Beatrice de Graaf” Preventing Lone Wolf Terrorism: some CT Approaches addressed”, în *Perspectives on Terrorism* Vol. 5, No. 5/6, ediția din decembrie 2011, descărcat online la 26.02.2018, de la adresa https://www.jstor.org/stable/26298538?seq=1#metadata_info_tab_contents, pag.43-50

combaterea fenomenului terorist. Acest fenomen nu-l înlocuiește pe cel organizațional, care continuă să rămână o amenințare majoră, așa cum au demonstrat-o atacurile din Sri Lanka din 28 aprilie 2019, comise de un mic grup terorist, afiliat Statului islamic, soldate cu 259 de morți și 500 de răniți.⁴

Atacurile teroriste de tip „lone wolf” sunt cel puțin la fel de înspăimântătoare, deoarece se produc atât de frecvent încât lasă impresia că instituțiile statului sunt incapabile să-și facă datoria. În timp ce atacurile teroriste majore, comise de organizațiile teroriste, se produc, în țările vestice o dată la câțiva ani, în ce privește atacurile de tip „lone wolf” sunt perioade de timp în care acestea au o frecvență săptămânală, cum a fost cazul în vara anului 2019, când reamintim pe scurt că într-un interval de două săptămâni au avut loc 6 astfel de atacuri.

La finalul acestei teze am formulat câteva concluzii majore. Ne aflăm aproape la finalul anului 2019, un an ce a înregistrat unele dintre cele mai sângeroase atacuri teroriste de tip „lone wolf”, de la moscheile din Christchurch, Noua Zeelandă, cu 58 de morți, la sinagogile din San Diego și Poway cu câte 5 morți și la magazinul Walmart din El Paso, Texas, cu 22 de morți, totalizând împreună zeci de morți și alte zeci sau sute de răniți.

Pe lângă aceste atacuri majore, în toată lumea s-au mai produs probabil alte câteva zeci de atacuri de tip „lone wolf”, de mai mică intensitate și cu mai puține victime, de care nici măcar nu am auzit, deoarece fie au fost încadrate la categoria infracțiunilor rasiale, fie la cele de drept comun iar unele au trecut neobservate, ceea ce ne pune în situația frustrantă să nu putem avea niciodată un tablou complet al acestui fenomen.

Apariția, în ultimii 10-15 ani, a unui val crescând de atacatori de tip „lone wolf”, nu este o evoluție într-o strategie militară sau insurgentă a „ultimului val de terorism” și nici o schimbare de tactică, ci o reacție la procesele socio-politice din societatea vestică democratică, urmare a crizelor economice, radicalizării mediilor politice din zonele de conflict sau din țări cu regimuri dictatoriale, cum a fost cazul „primăverii arabe” și crizei migranților.

Au trecut aproape 10 ani de zile de când autoritățile au început să conștientizeze faptul că această nouă formă de terorism a devenit un fenomen la fel de letal ca și cel practicat de organizațiile teroriste.

În ultimii câțiva ani de luptă împotriva terorismului de tip „lone wolf”, instituțiile contrateroriste și de aplicare a legii au cules și sistematizat date și informații despre

---

⁴BBC, „Sri Lanka attacks: What we know about the Easter bombings”, în *BBC News*, ediția din 28.04.2019, accesat online la 14.05.2019, la adresa de site <https://www.bbc.com/news/world-asia-48010697>

metodele, mijloacele și motivația „lupilor singuratici, ceea ce a condus la îmbunătățirea semnificativă a cunoașterii fenomenului „lone wolf”, dar nu a oferit soluții strategice în combaterea acestuia.

Acest lucru s-a datorat și faptului că comunitatea academică și-a îndreptat doar în ultimii ani și doar sporadic atenția asupra acestui fenomen și a strategiilor de combatere a acestuia. Într-o prima fază, nici forțele de ordine și nici comunitatea academică nu au sesizat că ne aflăm în prezența unei forme distincte de terorism, care trebuie analizată autonom față de trunchiul central al fenomenului terorist.

Cu toate acestea, măsurile luate până în prezent, de către forțele de securitate din țările care se confruntă cel mai tare cu acest tip de terorism, nu au dat rezultate decât parțial și doar în partea de combatere a fenomenului și nu în cea de prevenire, care este de fapt cea mai importantă. La nivel comunitar instituțiile statului trebuie să demareze programe de comunicare strategică care promovează toleranța, solidaritatea și combat discriminarea.

În acest sens dialogurile sociale și inter-religioase sunt forme potrivite de combatere a limbajului radical și a ideologiilor extremiste. Aceste programe trebuie însă susținute și prin programe sociale în domeniul educației, în special în comunitățile defavorizate și prin crearea de locuri de muncă pentru categoriile cu risc de radicalizare.

În ce privește combaterea radicalizării în închisori, programe de aceeași natură trebuie adaptate specificul din mediul penitenciar, iar după eliberarea foștilor condamnați, trebuie obligatoriu găsite măsuri pentru reintegrarea și reabilitarea socială a foștilor deținuți. În urma cu câțiva ani de zile, Uniunea Europeană a demarat un proces de adoptare a unor decizii și măsuri care să armonizeze pe de o parte legislația UE cu noile provocări și amenințări aduse de către terorismul individual, fenomenul „luptătorilor străini” și imigrația ilegală.

De aceea, această luptă împotriva terorismului în general și a terorismului de tip „lone wolf” în particular trebuie dusă într-o strânsă cooperare, în care țările și guvernele trebuie să lase deoparte diferendele de natură politică, să elimine neîncrederea dintre ele și să promoveze schimbul de informații, care să permită limitarea acestui fenomen și creșterea rezistenței psihice a populației în fața efectelor, uneori devastatoare, ale unor astfel de atacuri.